

पयामगृहीतोऽसि एष ते योनिरिति द्वे यजुषी सकृत्पठिते त्रिषु ग्रहेषु पृथग्भवतः ॥ ततश्चैते मन्त्राः । कुविदङ्गैत्यृचं पठित्वा उपयामगृहीतोऽस्यश्चिभ्यां वा । ऋग्व्याख्याता [१०.३२.] । हे पयोग्रहं त्वमुपयामेन पात्रेण गृहीतोऽसि अश्चिभ्यामर्थे वा त्वां गृह्णामि । सादयति एष ते योनिस्तेजसे वा एष ते तव योनिः स्थानम् योनिर्द्वयोरिति योनिशब्द उभयलिङ्गः तेजसे तेजोऽर्थं त्वां सादयामि ॥ द्वितीये पयोग्रहे कुविदिति पठित्वा उपयामगृहीतोऽसि सरस्वत्यै वा सरस्वत्यर्थं त्वां गृह्णामि । सादयति एष ते योनिर्वीर्याय वा वीर्यार्थं त्वां सादयामि ॥ तृतीयपयोग्रहे कुविदित्यन्ते उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय वा सुत्राम्णो सुष्ठु त्रायते रक्षतीति सुत्रामा तस्मै रक्षकायेन्द्राय त्वां गृह्णामि । सादयति एष ते योनिर्वलाय वा बलाय बलार्थं त्वां सादयामि ॥ एतेषां क्रमादश्चत्योऽुम्बरन्यग्रोधपात्रैर्ग्रहणम् ॥ ६ ॥

नाना हि वा देवहितं सदस्कृतं मा सऽसृक्षायां परमे व्योमन् ।

सुरा त्वमेति शुष्मिणी सोम एष मा मा हिऽसीः स्वां योनिमाविशन्ती ॥ ७ ॥

का° [११.२.२०.] स्थालीभिः सौरान्नाना हि वामिति व्यत्यासम् । नाना हीति मन्त्रेण मृन्मयस्थालीभिस्त्रिन्सुराग्रहान्गृह्णाति । व्यत्यासमित्ययमर्थः आदावाश्चिनं पयोग्रहं गृहीत्वासाद्याश्चिनसुराग्रहस्य ग्रहणासादने ततः सारस्वतौ पयोग्रहसुराग्रहौ तत ऐन्द्रौ पयःसुराग्रहौ । क्रमेण वा । उपयामयोनी अत्रापि पृथक् प्रथमे नाना हीति पठित्वोपयामगृहीतोऽस्याश्चिनं तेज इति ग्रहणमेष ते योनिर्मोदाय वेति सादनम् द्वितीये नाना हीत्यन्ते उपयामगृहीतोऽसि सारस्वतं वीर्यमिति ग्रहणमेष ते योनिरानन्दाय वेति सादनम् तृतीये नानेत्यन्ते उपयामगृहीतोऽस्यैन्द्रं बलमिति ग्रहणमेष ते योनिर्महसे वेति सादनमिति सूत्रार्थः ॥ सुरासोमदेवत्या जगती । हे सुरासोमौ हि यस्मात्कारणाद्वां युवयोः नाना पृथक् सदः स्थानं कृतम् सुरापयसोर्द्वे वेदी भवतः । कीदृशं सदः देवहितं देवानां हितं पथम् यद्वा देवैः हितं स्थापितम् । अतः कारणात् परमे उत्कृष्टे व्योमन् व्योम्नि व्योमवद्विशाले हवनस्थाने युवं मा संसृक्षायां संसर्गं मा कुरुतम् । आहवनीये